

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Кафедра культурології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з навчальної роботи
І. Сташевська
“ 27 ” 2019 р.

ТЕОРІЯ КУЛЬТУРИ

Робоча програма навчальної дисципліни

Освітньо-професійна програма

Менеджмент культури та соціальний маркетинг

Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	028 Менеджмент соціокультурної діяльності
Факультет	культурології

Харків, 2019

Робоча програма «Теорія культури», для студентів першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 028 Менеджмент соціокультурної діяльності.

Мова навчання — українська.

Розробник:

К. Кислюк, доктор культурології, професор, професор кафедри культурології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри культурології
Протокол від «22» серпня 2019 року № 2

В. о. завідувача кафедри

_____ Т. Босенко

Схвалено радою факультету культурології
Протокол від «27» серпня 2019 року № 1

Голова ради факультету _____ О. Кравченко

© Харківська державна академія культури, 2019 рік

© Кислюк К., 2019 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <i>02 – культура і мистецтво</i>	<i>Обов'язкова</i>	
	Спеціальність <i>028 Менеджмент соціокультурної діяльності</i>		
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <i>денна форма навчання – не передбачено; заочна форма навчання – контрольна робота</i>	Освітньо-професійна програма <i>Менеджмент культури та соціальний маркетинг</i>	Рік підготовки	
		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень <i>перший (бакалаврський)</i>	Лекції	
		<i>20 год.</i>	-
		Практичні, семінарські	
		<i>10 год.</i>	
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		<i>60 год.</i>	-
		Індивідуальні завдання	
		–	–
Вид контролю			
Іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 33,5% : 66,5%

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Теорія культури» передбачений освітньо-професійною програмою «Менеджмент культури та соціальний маркетинг» підготовки бакалаврів спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності».

Курс «Теорія культури» є вибіркоvim. Його об'єм – 3 кредити ЄКТС. Загальна кількість годин – 90 годин (20 годин лекцій, 10 годин семінарських занять за денною формою навчання).

Мета курсу - систематизація та аналітичне узагальнення окремих теоретичних знань, що отримали студенти в процесі вивчення історії світової культури та інших дисциплін гуманітарного циклу вповодж перших семестрів навчання; формування вмінь та здатностей, пов'язаних із розумінням загальних положень теоретичного осмислення культури, систематизація уявлень про форми соціокультурної динаміки та основні етапи розвитку культурологічного знання, а також обізнаність в основних напрямках сучасних досліджень культури.

У відповідності до Освітньої програми навчальна дисципліна формує наступні компетентності та результати навчання:

а) компетентності:

Загальні компетентності	ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 14. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК 16. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК 17. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Фахові компетентності	ФК1. Здатність опановувати сучасні теорії та моделі управління ФК2. Здатність критично усвідомлювати взаємозв'язок між культурними, соціальними та економічними процесами у формуванні та змінах соціокультурного середовища. ФК19. Використовувати сучасні методи виявлення та аналізу соціокультурних потреб споживачів культурних товарів та послуг.

• б) результати навчання:

	1. Застосовувати навички критичного мислення у практичній діяльності.2. Проявляти самостійність суджень та самокритичність у процесі обговорення професійних питань, уміти аргументовано вести дискусію..3. Мати концептуальні та методологічні знання із соціальних та культурологічних аспектів суспільної динаміки, а також навички їх практичного використання у професійній

	діяльності. 4. Виявляти взаємозв'язок між культурними, соціальними та економічними, правовими чинниками зміни ринку культури та культурних індустрій. 9. Добирати та використовувати науково та практично випробуваний інструментарій аналізу та оцінювання сучасної соціокультурної ситуації та тенденцій її зміни. 20. Здійснювати контроль за ефективністю реалізації прийнятих організаційно-управлінських рішень, оцінювати їх наслідки.

Прикінцевим результатом вивчення навчальної дисципліни має стати поглиблення рівня соціальної та національної самоідентифікації (самовизначення) у майбутніх бакалаврів.

Основний засіб діагностики успішності навчання — залік (денна форма навчання) та залік (заочна форма навчання).

Оцінювання знань здійснюється за 100-бальною рейтинговою шкалою.

Критерії оцінювання результатів навчання:

1. Високий рівень знання матеріалу курсу (90 – 100 балів, А, відмінно):

- вільне володіння понятійним апаратом,
- вільна орієнтація в матеріалі курсу і здатність відповісти на різні питання;
- високий рівень виконання програмних завдань.

2. Достатньо високий рівень знання матеріалу курсу (74 – 89 балів, С, В, відмінно):

- добре володіння основними термінами і поняттями,
- досить вільна орієнтація в матеріалі курсу і здатність відповісти на основні питання;
- добрий рівень виконання програмних завдань.

3. Посередній рівень знання матеріалу курсу (60 -73 балів, D, E, задовільно):

- посередній рівень володіння основними термінами і поняттями,
- недостатньо вільна орієнтація в матеріалі курсу і здатність відповісти на окремі питання;
- посередній рівень виконання програмних завдань.

4. Незадовільний рівень з можливістю повторного складання (35 – 59 балів, FX, незадовільно):

- незнання окремих термінів та понять,
- незнання основного матеріалу курсу і неспроможність відповісти на більшість питань;
- незадовільний рівень виконання окремих програмних завдань.

5. Незадовільний рівень з обов'язковим повторним вивченням дисципліни (0 – 34 бали, F, незадовільно):

- незнання основних термінів та понять,
- незнання матеріалу курсу і неспроможність відповісти на питання;
- нездатність до виконання більшості програмних завдань.

Основним критерієм успішності вивчення здобувачем освіти навчальної дисципліни є отримання ним не менш як 60 балів зі 100 за сукупністю усіх видів робіт: складання підсумкового заліку, участь у лекційних заняттях, відповіді на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи.

Вивчення курсу передбачено протягом 15 тижнів теоретичної підготовки. Навчальний матеріал поділено на два розділи, які містять 10 тем, зв'язаних між собою змістовими складовими. **Розділ 1 «Основні проблеми культурології»** включає сім тем. **Розділ 2 «Специфіка культурологічного знання»** складається з трьох тем.

2. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

Тема 1. Поняття культури

Спеціально-термінологічне та загальне поняття культури. Багатоманіття наукових теорій культури. Структурно-функціональний підхід. Аксіологічний підхід. Психоаналітичний підхід. Символічний і семіотичний підхід. Ігрова концепція культури.

Функції культури. Людинотворча функція. Саморефлексія і самоідентифікація. Креативна функція. Захисна функція. Нормативна функція. Релаксативна функція. Комунікативна функція. Транслятивна функція.

Предмет і задачі курсу культурології. Теоретичний і прагматичний аспект вивчення культурології. Культурологія в системі фахової освіти. Організаційно-методологічні особливості вивчення курсу культурології.

Тема 2. Типологія культури

Матеріальна культура. Духовна культура. Специфіка основних галузей культури: економічної, політичної, соціальної та духовної.

Домінуюча культура, субкультура, контркультура. Особливості сільської культури. Особливості міської культури. Повсякденна і спеціалізовані культури. Співвідношення глобальної, локальної, етнічної та національної культур. Концепція «керованого ризику» в сучасному глобалізованому суспільстві.

Тема 3. Соціокультурна динаміка

Рівні соціокультурної динаміки. Кумулятивний характер вертикальної соціокультурної динаміки. Горизонтальна соціокультурна динаміка та її різновиди. Шлях незалежних відкриттів. Механізми культурних запозичень. Культурна дифузія та її форми.

Поняття історико-культурного процесу. Цивілізація як стадія історико-культурного процесу. Лінійно-прогресивні теорії. Циклічні теорії. Цивілізаційно-хвильові. Світ-системний аналіз. Сучасні акценти в розумінні історико-культурного процесу. Традиційні, традиціоналістські, наздоганяючі, постмодерні культури. Концепції «Третьої хвилі» та «футуршоку» О. Тоффлера.

Тема 4. Соціокультурні революції

Поняття соціокультурної революції. Палеолітична революція. Неолітична революція. Цивілізаційна революція. Основні ознаки цивілізації. Близькосхідно-Передньозазійський і Балкансько-Дунайська зони випереджаючого цивілізаційного розвитку. Революція «Вісьового часу». Революція Нового часу. Науково-технічна революція. Становлення сучасного інформаційного суспільства. Феномен «футуршока» (О. Тоффлер).

Тема 5. Медіа-культура сучасного суспільства

Поняття «медіа», «комунікація», «медіа-культура». Типологія медіа. Фактори, які спричинили домінування медіа на початку ХХІ ст.

Роль медіа в економіці сучасного суспільства. «Промисловий інтернет» та «інтернет речей», електронна комерція та її різновиди. «Фріланс» як принципова нова модель виробничих відносин.

Особливості легітимізації суспільно-політичного життя в електронних медіа. Сутність та основні вимоги до Ііуе-демократії та електронного управління. Медіа та захист прав меншин. Парадокси «втоми від співстраждання». Загрози «цифровому суверенітетові».

Медіа як новітній соціальний ліфт. Соціальні мережі як новий тип соціальної комунікації. Медіа як провідний канал трансляції знань та духовної культури. Комп'ютерні ігри як феномен масової культури. Медіа-арт та його основні напрями. Специфіка медійних образів людини. Медіа-віруси та засоби боротьби з ними.

Концепція «медійного розширення людини» М. Маклюена. Теорія «сітьового суспільства» М. Кастельса.

Тема 6. Людина та культура

Людина як суб'єкт і об'єкт культури. Первина та вторинна інкультурація. Позитивні впливи культури на людину. Негативні впливи культури на людину.

Людина в давньосхідних цивілізаціях. Античний ідеал людини. Середньовічний ідеал людини. Образи людини епохи Відродження. Статус людини у Новий час. Образи постмодерної людини. Рух трансгуманізму. Трансгуманістичні технології досягнення безсмертя. «Йіппі» та «йаппі» як поширені образи «постсучасної» людини. Концепція «Розумного натовпу» Г. Ренгольда.

Тема 7. Культурологічна парадигма освіти

Педагогічна культурологія та культурологія освіти як нові напрями наукового знання. Загальноцивілізаційні та поточні соціально-економічні «виклики» системі освіти. Проект організаційних, змістовних, методико-дидактичних, виховних перетворень у системі освіти. Сутність культурологічної парадигми освіти. Ціннісний зміст нової освітянської системи.

Принцип особистісного підходу та методика його реалізації. Принцип єдності освіти та виховання та методика його реалізації. Основні об'єктивні та суб'єктивні проблеми впровадження культурологічної парадигми освіти. Новітні вимоги до загальних і професійних компетенцій педагога. Пропозиції щодо зміни місця та ролі, а також змісту культурології в середній і вищій школі.

Розділ 2 СПЕЦИФІКА КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ

Тема 8. Розвиток культурологічної думки

Початки наукового дослідження культури у творчості Дж. Віко та Й. Гердера. Основні етапи розвитку культурологічної думки. Дискусії щодо методології гуманітарних наук наприкінці ХІХ ст. Становлення теорії культури як основи сучасної культурології у середині ХХ ст. Інституціоналізація культурології наприкінці ХХ – початку ХХІ ст.

Предмет сучасної культурології. Співвідношення теорії культури та філософії культури. Особливості методології культурологічного знання. Зміст культурологічного підходу. Спеціальні методи в культурології: метод соціокультурної детермінації та метод соціокультурної каузальності. Загальні методи в культурології. Теоретико-методологічні особливості дослідження української культури.

Тема 9. Напрями сучасної культурології

Розробка поняття «ментальності» та його застосування для історико-культурологічних досліджень. Виникнення «нової культурної історії» або історичної культурології. Теоретико-методологічні основи нової культурної історії. Поширені дослідницькі практики: історія мандрів, історія спорту, історія репрезентацій, історія тілесності, історія їжі, одягу та житла.

Обґрунтування поняття соціальної пам'яті. Парадигма історичної пам'яті. Концепція «місце пам'яті». Розробка теорії культурної пам'яті в працях Я. Асманна і П. Рікьора. Особливості та основні напрями вивчення меморіальної проблематики в українській культурі.

Тема 10. Гендерна, мультикультуралістська і постколоніальна тематика в сучасній культурології

Поняття гендеру. Гендер і біологічний пол. Феміністські студії 1970-х рр. Виникнення андрології у 1980-і рр. Інституціоналізація гендерних досліджень у 1990-і - 2000-х рр. Теоретичні результати гендерних досліджень ХХ ст. Гендерні студії української культури.

Започаткування постколоніальної тематики в працях Е. Саїда, Г. Співак, Х. Бхабха. Теоретико-методологічні підстави постколоніалізму. Постать постколоніального критика. Особливості постколоніальних студій у західних країнах, країнах «третього світу», пострадянських республіках.

Мультикультуралізм як теорія і як політика. Соціально-економічні передумови мультикультуралізму. Ліберальний і радикальний дискурси мультикультуралізму. «М'який» мультикультуралізм, «жорсткий» мультикультуралізм як основні політичні практики мультикультуралізму. Апартеїд, асиміляція, ізоляціонізм як альтернативи політиці мультикультуралізму.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього го	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	сем	інд	с.р	л		п	сем	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ												
Тема 1. Поняття культури	8	2				6						
Тема 2. Типологія культури	10	2		2		6						
Тема 3. Соціокультурна динаміка	10	2		2		6						
Тема 4. Соціокультурні революції	10	2		2		6						
Тема 5. Медіа-культура сучасного суспільства	6	2				4						
Тема 6. Людина та культура	8	2		2		4						
Тема 7. Культурологічна парадигма освіти	8	2		2		4						
Разом	60	14		10		36						
Розділ 2. СПЕЦИФІКА КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ												
Тема 8. Розвиток культурологічної	10	2				8						

думки												
Тема 9. Напрями сучасної культурології	10	2				8						
Тема 10. Гендерна, мультикультуральна і постколоніальна тематика в сучасній культурології	10	2				8						
Разом	30	6				24						
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин	90	20		10		60						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Типологія культури. Феномен глобалізації та глобальна культура. Концепція «керованого ризику».	2
2	Соціокультурна динаміка. Концепція «Третьої хвилі» О. Тоффлера	2
3	Соціокультурні революції. Феномен «футуршока»	2
4	Людина та культура. Образи «постсучасної» людини. Концепція «розумного натовпу Г. Рейнгольда	2
5.	Культурологічна парадигма освіти	2

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття культури	6
2	Типологія культури	6
3	Соціокультурна динаміка	6
4	Соціокультурні революції та їх ознаки	6
5	Медіа-культура сучасного суспільства	4
6	Людина та культура	4
7	Культурологічна парадигма освіти	4
8	Розвиток культурологічної думки	8
9	Напрями сучасної культурології	8
10	Гендерна, мультикультуральна і постколоніальна тематика в сучасній культурології	8
	Разом	60

6. Форми поточного та підсумкового контролю; Методи навчання

З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни передбачаються такі основні форми навчання: лекція, семінар, самостійна робота. Плануються використання таких методів: пояснювально-ілюстративний (оглядова лекція, візуальний супровід занять через презентації або демонстрації відеозаписі), метод проблемного викладу (проблемна лекція), частково-пошуковий (аналіз текстів першоджерел на семінарському занятті; конспектування публікацій з наукової періодики).

Пояснювально-ілюстративний: демонстрація ілюстрацій, візуальний супровід лекційних і семінарських занять через презентації, демонстрацію відеофрагментів, відеолекція.

Репродуктивний: оглядова, тематична лекція.

Частково-пошуковий: постановка завдань з пошуку візуального або фактичного матеріалу в аудиторії через смартфон.

Дослідницький (проектно-орієнтований): підготовка повідомлення/доповіді (з презентацією/або без неї), самостійний пошук візуального матеріалу в Інтернеті за тематикою навчальної дисципліни.

Для самостійної роботи використовується також дослідницький метод – пошук візуального матеріалу в Інтернеті за тематикою лекцій.

Форми контролю

Фронтальне опитування на семінарському занятті.

Виконання завдань з пошуку візуального або фактичного матеріалу в аудиторії через смартфон.

Виступ із повідомленням / доповіддю на семінарському занятті (з презентацією/або без неї).

Розміщення самостійно знайденого візуального матеріалу в електронному НМКД або у формі візуальних постів у соцмережах.

Усне опитування на заліку.

№ з/п	Види контролю	Методи контролю
1.	Поточний контроль	Контроль відвідування та участі в лекційних заняттях
		Оцінювання участі в семінарських заняттях
2.	Періодичний контроль	Проміжна атестація — відпрацювання пропущених занять
3.	Самостійна робота	Конспект з наступним виступом перед аудиторією та відповідями на запитання, усне повідомлення про опрацьований візуальний матеріал

4.	Підсумковий контроль	Іспит з урахуванням суми балів, отриманих за відвідування лекцій, участь у семінарських заняттях, самостійну роботу

Поточний контроль здійснюється під час відвідування студентами лекцій і проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку за загальними для всіх студентів переліком питань. Під час семестрового контролю враховуються результати роботи за всіма формами роботи упродовж всього періоду вивчення навчальної дисципліни.

Відпрацювання пропущених занять проводить через конспектування пропущення лекційного матеріалу або співбесіду за змістом текстів, винесених для роботи на семінарське заняття.

Перезарахування результатів вивчення навчальної дисципліни в інших ВНЗ є можливим у разі її відповідності кількості кредитів і змісту курсу «Теорія культури».

7. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточна успішність										Сам робота	Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
3 б.	11 б.	11 б.	11 б.	3 б.	11 б.	11 б.	3 б.	3 б.	3 б.	10 б.	20 б.	100 б.

Відвідування лекції – 0-3 бали (10*3=30)

Робота на семінарському занятті – 0-8 балів (5*8=40)

Самостійна робота: 10 балів.

Підсумковий контроль – 20 балів.

Всього: 30+40 +10+ 20=100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного

			складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Методичне забезпечення

Авторські навчальні посібники (Сучасна культурологія : навч. посіб. / за заг. ред. К. В. Кислюка. Київ : Кондор, 2016. 341 с.; Кислюк К. В., Панков Г. Д. Культурологія : хрестоматія : навч. посіб. для самост. роботи та семінар. занять. Київ : Кондор, 2017. 184 с.).

Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни на електронному ресурсі e-disk2010@ukr.net.

9. Рекомендована література

Обов'язкова

Герчанівська П. Е. Культура в парадигмах ХХ–ХХІ ст.: монографія. Київ : НАКККиМ, 2017. 378 с.

Гончарук Т. В. Культурологія : навч. посіб. Тернопіль : Карт-бланш, 2004. 213 с.

Кислюк К. В., Панков Г. Д. Культурологія : хрестоматія : навч. посіб. для самост. роботи та семінар. занять. Київ : Кондор, 2017. 184 с.

Культурологія : курс лекцій : навч. посіб. / А. Г. Баканурський та ін. ; Одес. політехн. ун-т, Каф. культурології та мистецтвознав. Київ : Вид. Дім «Професіонал», 2004. 204 с.

Культурологія : учеб. пособие / авт.-сост.: Власенко О. И., Зайончковский Ю. В. Харьков : Парус, 2006. 511 с.

Культурологія: українська та зарубіжна культура : навч. посібник / [авт.: М. М. Закович та ін.] ; за ред. М. М. Заковича. 5-те вид., стер. Київ : Знання, 2010. 589 с.

Кормич Л. І., Багацький В. В. Культурологія (історія і теорія світової культури ХХ століття) : навч. посібник. Харків : Одиссей, 2004. 303 с.

Матвеева Л. Л. Культурологія : курс лекцій. Київ : Либідь, 2005. 511 с.

Ніколова Н. І., Чмихов М. О. Культурологія: культурогенез : [навч. посібник]. Київ : Скіф, 2012. 438 с.

Пашков К. В. Культурологія: Основы курса и фрагменты первоисточников : учеб. пособие / [авт.-сост. К. В. Пашков]. Ростов н/Д : Феникс, 2007. 605 с.

Подольская Е. А., Лихвар В. Д., Погорельый Д. Е. Культурологія: кредитно-модульний курс : хрестоматія : учеб. пособие. Изд. 7-е, перераб. и доп. Харьков : Олант, 2007. 429 с.

Сучасна культурологія : навч. посіб. / за заг. ред. К. В. Кислюка. Київ : Кондор, 2016. 341 с.

Сучасна культурологія: актуалізація теоретико-практичних вимірів : колективна монографія / за заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. 308 с.

Шейко В. М., Богуцький Ю. П., Германова Де Діас Е. В. Культурологія : навч. посібник. Київ : Знання, 2012. 494 с.

Шейко В. М., Богуцький Ю. П., Кушнарченко Н. М. Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства : навч. посіб. Харків : ХДАК, 2016. 330 с.

Флиер А. Я. Культурология для культурологов : учеб. для высш. шк. Москва : Академ. проект, 2000. 459 с.

Чебанюк Т. А. Методы изучения культуры : учеб. пособие. Санкт-Петербург : Наука, 2010. 350 с.

Додаткова

Бауман З. Индивидуализированное общество / пер с англ. под общ. ред. В. Л. Иноземцева. Москва : Логос, 2005. 390 с.

Бек У. Что такое глобализация? Ошибки глобализма – ответы на глобализацию : пер. с нем. Москва: Прогресс-Традиция, 2001, 304 с.

Гатальска С. М. Філософія культури : підручник. Київ : Либідь, 2005. 326 с.

Гидденс Э. Ускользающий мир: как глобализация меняет нашу жизнь : пер. с англ. Москва : Издательство «Весь Мир». 120 с.

Ивашина О. О. Загальна теорія культури : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : ВД «Києво-Могилян. акад.», 2008. 215 с.

Иконникова С. Н. История культурологических теорий. 2-е изд., перераб. и доп. СПб. : Питер, 2005. 474 с.

Кириллова Н. Б. Медиакультура: от модерна к постмодерну. 2-е изд.; перераб. и доп. Москва : Акад. проект, 2006. 448 с.

Маклюэн Г. М. Понимание Медиа: Внешние расширения человека / пер. с англ. В. Николаева ; закл. ст. М. Вавилова. Москва : КАНОН-пресс-Ц, Кучково поле, 2003. 464 с.

Рашкофф Д. Медиавирус. Как поп-культура тайно воздействует на ваше сознание / пер. с нем. Д. Борисова. Москва : Ультра. Культура, 2003 368 с.

Рейнгольд Г. Умная толпа: Новая социальная революция : пер. с англ. Москва : ФАИР-ПРЕСС, 2006. 416 с.

Саїд Е. Культура й імперіалізм : пер. з англ. Київ : Критика, 2007. 608 с.

Сорокин П. А. Человек. Цивилизация. Общество : пер. с англ. / общ. ред., сост. и предисл. А. Ю. Согамонов . Москва : Политиздат, 1992. 544 с.

Тойнби А. Цивилизация перед судом истории : пер. с англ. 2-е изд. Москва : Айрис-пресс, 2003. 512 с.

Тоффлер Э. Третья волна : пер. с англ. Москва : АСТ, 2010. 784 с.

Тоффлер Э. Шок будущего : пер. с англ. Москва : АСТ, 2008. 560 с.

Уайт Л. Избранное: Эволюция культуры : пер. с англ. Москва : РОССПЭН, 2004. 1064 с.

Шпенглер О. Закат Европы. Т. 1 : Гештальт и действительность / пер. с нем., вступ. ст. и прим. К. А. Свасьяна. Москва : Мысль, 1993. 663 с.

Шпенглер О. Закат Европы. Очерки морфологии мировой истории. Т. 2: Всемирно-исторические перспективы / пер. с нем. и прим. И. И. Маханькова. Москва : Мысль, 1998. 606 с.

Черных А. И. Мир современных медиа. Москва : ИД «Территория будущего», 2007. 312 с.

Ясперс К. Смысл и назначение истории / пер. с нем. М. Левиной ; вступ. ст. П. П. Гайденок. 2-е изд. Москва : Республика, 1994. 527 с.

Інформаційні ресурси

<http://lib-hdak.in.ua> – сайт бібліотеки Харківської державної академії культури.

<http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.

<http://www.nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.

www.gender.ru – науково-просвітницький портал.

www.gumer.info – електронна бібліотека з гуманітарних наук.

<http://freelib.in.ua> – безкоштовна електронна бібліотека.

<http://mediatoros.org> – Центр медіа комунікацій і візуальних досліджень ХНЦ ім. В. Н. Каразіна.

<http://www.mediakrytyka.info> – сайт часопису «МедіаКритика» Львів. нац. ун-ту ім. Івана Франка та Західноукраїнського центру «Нова журналістика».

<http://www.telekritika.ua> – провідний науково-популярний сайт про актуальний стан українських і світових медіа.

<http://yanko.lib.ru> – електронна бібліотека.